

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Απολιθωμένου Δάσους
Λέσβου

ΑΠΟΛΙΘΩΜΕΝΟΥ ΔΑΣΟΥΣ ΛΕΣΒΟΥ

Το Απολιθωμένο Δάσος Λέσβου αποτελεί ένα από τα ωραιότερα μνημεία γεωλογικής κληρονομιάς σε παγκόσμια κλίμακα. Απλώνεται στο βορειοδυτικό τμήμα του νησιού, σε μια περιοχή που καλύπτεται σχεδόν αποκλειστικά από πετρώματα ηφαιστειακής προέλευσης. Η προστατευόμενη περιοχή του Απολιθωμένου Δάσους έχει έκταση 150.000 στρέμματα και σχήμα πεντάγωνο με κορυφές τα χωριά Σίγρι, Σκάλα Ερεσού, Ερεσός, Άντισσα, Γαβαθάς. Σημαντικές εμφανίσεις απολιθωμένων κορμών καταγράφονται στις περιοχές Άντισσας, Σαρακήνας, Ερεσού, Χαμανδρούλας, Μεσοτόπου και Χιδήρων, ενώ μεμονωμένες εμφανίσεις αναφέρονται στις περιοχές Πολυχνίτου, Μολύβου, Ρουγγάδας - Πλωμαρίου.

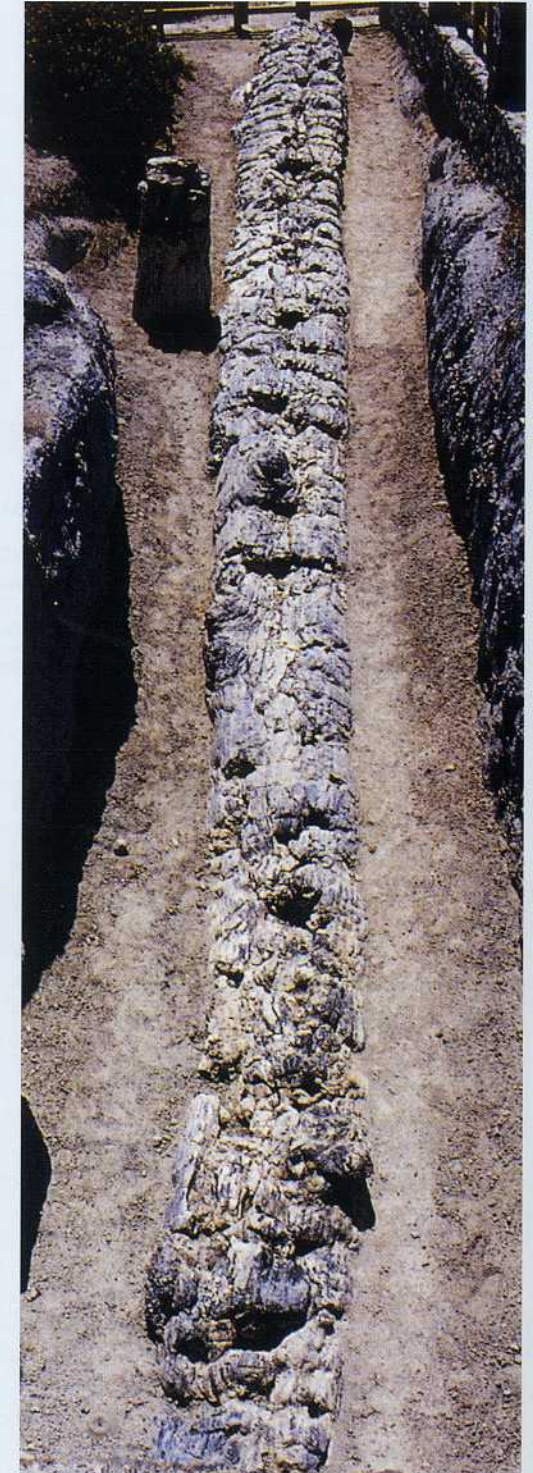
Άφθονοι απολιθωμένοι κορμοί -σε πολύ καλή κατάσταση- εντοπίζονται υποθαλάσσια, σε βάθος μέχρι και 30 μέτρων. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση των ευρημάτων αυτών καταγράφεται δυτικά της μικρής νησίδας Νησιώπης, απέναντι από το Σίγρι. Στο βυθό έχουν εντοπισθεί ευρήματα κορμών διαμέτρου μέχρι και 2,5 μέτρων. Τα συγκεκριμένα ευρήματα επιβεβαιώνουν την ερευνητική υπόθεση της «συνέχειας» του Απολιθωμένου Δάσους στη συγκεκριμένη υποθαλάσσια περιοχή. Μέσα στην προστατευόμενη περιοχή του Απολιθωμένου Δάσους βρίσκονται οι σημαντικότερες επισκέψιμες θέσεις στις οποίες έχουν διαμορφωθεί Πάρκα (Πάρκο Απολιθωμένου Δάσους, Πάρκο Σιγρίου, Πάρκο Πλάκας Σιγρίου).

Η Πολιτεία αναγνωρίζοντας τη μεγάλη περιβαλλοντική, γεωλογική και παλαιοντολογική του αξία έχει κηρύξει το Απολιθωμένο Δάσος Λέσβου Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (Π.Δ. 443/85 – ΦΕΚ 160/Α/1985) και τα πέντε τμήματα του ως περιοχές απολύτου προστασίας, με σκοπό την αποτελεσματική προστασία και την ορθολογική διαχείρισή του.

Δημιουργία

Η δημιουργία του Απολιθωμένου Δάσους της Λέσβου οφείλεται στην έντονη ηφαιστειακή δραστηριότητα, που εκδηλώθηκε στην ευρύτερη περιοχή του βορειοανατολικού Αιγαίου πριν από 20 εκατομμύρια χρόνια. Οι ηφαιστειακές εκρήξεις εκείνης της περιόδου προκάλεσαν την έξοδο τεραστίων ποσοτήτων λάβας και στάχτης από το εσωτερικό της γης. Έτσι, η περιοχή της κεντρικής Λέσβου γύρω από τα ηφαιστειακά κέντρα σκεπάστηκε με πυρακτωμένη λάβα, ενώ οι πιο απομακρυσμένες περιοχές με παχύ στρώμα ηφαιστειακής στάχτης. Το δάσος λοιπόν που υπήρχε εκείνη την εποχή στη Δυτική Λέσβο σκεπάστηκε με ηφαιστειακή στάχτη. Επιπλέον, οι έντονες βροχοπτώσεις που ακολούθησαν, προκάλεσαν με τη σειρά τους μεγάλης κλίμακας λασπορροές ηφαιστειακών υλικών, που κάλυψαν την περιοχή. Η έντονη υδροθερμική κυκλοφορία που ακολούθησε την ηφαιστειακή δραστηριότητα είχε στη συνέχεια σαν αποτέλεσμα τη σταδιακή αντικατάσταση της οργανικής φυτικής ύλης, μόριο προς μόριο, από την ανόργανη ύλη που μετέφεραν τα υδροθερμικά υγρά. Έτσι ολοκληρώθηκε τελικά η διαδικασία απολίθωσης των φυτικών ιστών και η δημιουργία του Απολιθωμένου Δάσους.

Σήμερα, από τη φυσική διάβρωση των ηφαιστειακών πετρωμάτων αποκαλύπτονται εντυπωσιακοί ιστάμενοι και κατακείμενοι κορμοί δένδρων, που το μήκος τους ξεπερνά τα 20 μέτρα και η διάμετρός τους τα 3μ. Τα τελευταία χρόνια, από τις συστηματικές ανασκαφές που πραγματοποιεί το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου, εκτός από τους απολιθωμένους

κορμούς, έρχονται στο φως οι ρίζες, οι καρποί, τα κλαδιά και τα φύλλα των δένδρων. Η μεγάλη συχνότητα των απολιθωμένων κορμών που διατηρούνται όρθιοι και με το ριζικό τους σύστημα σε πλήρη ανάπτυξη, πιστοποιεί ότι τα δέντρα απολιθώθηκαν στη φυσική τους θέση και δεν έχουν μεταφερθεί στη θέση που τα βρίσκουμε σήμερα. Πρόκειται δηλαδή για ένα **αυτόχθονο απολιθωμένο δάσος**.

Παλαιοκλωρίδα

Τα ευρήματα στην περιοχή του Απολιθωμένου Δάσους αποκαλύπτουν ότι η περιοχή αποτελούσε τμήμα ενός μεικτού δάσους κωνοφόρων και αγγειόσπερμων δένδρων, ένδειξη ότι η κλωρίδα της περιοχής είχε εξελιχθεί σημαντικά. Τα κωνοφόρα αντιπροσωπεύονται από γένη των οικογενειών: ταξοδίδες, πρωτοπευκίδες, πευκίδες και κυπαρισσίδες. Στα αγγειόσπερμα ανήκουν αρκετά από τα απολιθωμένα είδη που έχουν προσδιορισθεί, όπως δένδρα κανέλλας, δάφνης, λεύκης, καρυδιάς, οξιάς, σκλήθρου, πλάτανου, σφένδαμου, πολλά είδη δρυός (βαλανιδιάς) κ.ά. Ιδιαίτερης σημασίας ευρήματα είναι τα απολιθώματα φοινικόδενδρων, αφού αποτελούν την πρώτη καταγραφή ιστάμενων απολιθωμένων φοινίκων. Από τη σύνθεση της απολιθωμένης κλωρίδας βγαίνει το συμπέρασμα ότι το Απολιθωμένο Δάσος Λέσβου αναπτύχθηκε σε υποτροπικό κλίμα.

Το οικοσύστημα της περιοχής σήμερα

Η αξία της προστατευόμενης περιοχής του Απολιθωμένου Δάσους δεν περιορίζεται μόνο

σε αυτήν του «μνημείου»: το σημερινό οικοσύστημα αποτελεί ένα σημαντικό φυσικό απόθεμα, καθώς περιλαμβάνει σπάνια και προστατευόμενα είδη φυτών και ζώων. Η βλάστηση στην προστατευόμενη περιοχή αποτελείται κυρίως από φρύγανα, ενώ στην ευρύτερη περιοχή αναπτύσσονται επίσης δάση από πεύκα και βελανιδιές (*Pinus brutia*, *Pinus nigra ssp.*, *Quercus macrolepis*). Στην περιοχή Πτερούντας - Χιδήρων - Παρακοίλων συναντώνται είδη φυτών σπάνια για την Ελλάδα, όπως το κίτρινο ροδόδεντρο *Rhododendron luteum*, φυλλοβόλος θάμνος της Μ. Ασίας, που δεν συναντάται πουθενά αλλού στην Ευρώπη, η φτέρη *Osmunda regalis*, καθώς και ο θάμνος *Ruta montana*, που αποτελούν πολύ σπάνια είδη της ελληνικής κλωρίδας. Επίσης στην προστατευόμενη περιοχή παρατηρούνται σπάνια είδη πτηνών, όπως το σμυρνοτσίκλονο (*Emberiza cineracea*), ο σκουρόβλαχος (*Emberiza caesia*) και ο παρδαλοκεφαλός (*Lanius nubicus*). Για το λόγο αυτό, η περιοχή «Δυτική Χερσόνησος - Απολιθωμένο Δάσος» έχει προταθεί για ένταξη στο Δίκτυο προστατευόμενων περιοχών ευρωπαϊκής σημασίας NATURA 2000 (GR 4110003).

ΝΗΣΟΣ ΛΕΣΒΟΣ

Επισκέψεις σε σημεία ενδιαφέροντος

Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα πολλών επιλογών, προκειμένου να παρατηρήσουν τις συγκεντρώσεις των απολιθωμένων κορμών. Συγκεκριμένα μπορούν να επισκεφθούν:

1. το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου στο Σίγρι. Διαθέτει μια εντυπωσιακή συλλογή ευρημάτων, που καταγράφουν και αναπαριστούν την εξέλιξη του ευρύτερου οικοσυστήματος του Β. Αιγαίου πριν 20 εκατομμύρια χρόνια
2. το Πάρκο του Απολιθωμένου Δάσους, στην τοποθεσία Μπαλή Αλώνια
3. το Πάρκο Σιγρίου, δίπλα στις εγκαταστάσεις του Μουσείου στο Σίγρι
4. το Πάρκο Πλάκας Σιγρίου, που βρίσκεται 800 μέτρα νότια του Σιγρίου

5. τις ειδικές διαδρομές πεζοπορίας «τα μονοπάτια της Λάβας» που συνδέουν τις απολιθωματοφόρες περιοχές.

1. Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου

Ιδρύθηκε το 1994 και έχει ως σκοπό τη μελέτη, έρευνα, ανάδειξη, έκθεση, συντήρηση, φύλαξη και κάθε πρόσφορη αξιοποίηση του Απολιθωμένου Δάσους της Λέσβου. Το κτίριο του Μουσείου, μονώροφο οικοδόμημα με λιθοδομή από γκρίζα λάβα, περιλαμβάνει μόνιμους εκθεσιακούς χώρους, αίθουσα περιοδικών εκθέσεων, αίθουσα οπτικοακουστικών μέσων - πολλαπλών χρήσεων, φουαγέ, αναψυκτήριο, εκθετήριο - πωλητήριο, βιβλιοθήκη και εργαστήρια.

Στην αίθουσα «Παλαιοβοτανικής Απολιθωμένου Δάσους» παρουσιάζεται η εξέλιξη των

φυτών στη γη, από τους πρώτους μονοκύτταρους οργανισμούς που εμφανίστηκαν στον πλανήτη πριν από 3,5 δισεκατομμύρια χρόνια μέχρι την εμφάνιση των αναπτυγμένων φυτών και τη δημιουργία του Απολιθωμένου Δάσους. Εκτίθενται περισσότερα από σαράντα είδη φυτών, που έχουν αποκαλυφθεί και προσδιοριστεί στην ευρύτερη περιοχή της Δυτικής

Λέσθου, μπροστά σε μεγάλων διαστάσεων γραφήματα των φυτών που αντιπροσωπεύουν. Επίσης, παρουσιάζονται αντιπροσωπευτικά απολιθώματα από θέσεις του ευρύτερου ελλαδικού χώρου (Κύμη Ευβοίας, Βεγόρα, Ελασσόνα, Αλιβέρι, Σαντορίνη). Στην ίδια αίθουσα παρουσιάζονται τεκμήρια για την παρουσία ζώων που έζησαν στην περιοχή του Απολιθωμένου Δάσους, όπως η απολιθωμένη γνάθος δεινοθήριου (προγονική μορφή προδοσκιδωτού ζώου, ηλικίας 20 εκατομμυρίων ετών, από τα παλαιότερα απολιθώματα σπονδυλόζων στην Ελλάδα και ιδιαίτερα σπάνια στην Ευρώπη).

Στην αίθουσα «Εξέλιξη του Αιγαίου» παρουσιάζονται γεωλογικά φαινόμενα και διεργασίες που συνδέονται με τη δημιουργία του Απολιθωμένου δάσους, καθώς και η γεωλογική ιστορία της λεκάνης του Αιγαίου τα τελευταία 20 εκατομμύρια χρόνια. Αναλυτικά παρουσιάζονται:

- Η κίνηση των λιθοσφαιρικών πλακών στην περιοχή, η βύθιση της Αφρικανικής λιθοσφαιρας και η εξελικτική ιστορία της ηφαιστειακής δραστηριότητας στον ελληνικό χώρο.

- Δείγματα ηφαιστειακών πετρωμάτων, ηφαιστειακοί σχηματισμοί, προπλάσματα ηφαιστειών και στρωματογραφία των ηφαιστειακών προϊόντων στη δυτική Λέσβο.

- Παλαιογεωγραφικές αναπαραστάσεις, που απεικονίζουν την εξέλιξη της περιοχής από τον ωκεάνιο χώρο της Τηθύος στην ηπειρωτική Αιγιίδα χέρσο και τη δημιουργία του ελληνικού Αρχιπελάγους, το σημερινό Αιγαίο με τα ενεργά ηφαίστεια, τα σεισμικά ρήγματα και το πλήθος των γεωλογικών μνημείων που μας υπενθυμίζουν ότι οι διαδικασίες που οδήγησαν στη δημιουργία του Απολιθωμένου Δάσους εξακολουθούν να είναι ενεργές.

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσθου βρίσκεται εντός του οικισμού Σιγγρίου και η πρόσβαση σε αυτό είναι δυνατή με όλα τα μεταφορικά μέσα.

2. Πάρκο Απολιθωμένου Δάσους

Εντυπωσιακό είναι το πλήθος των όρθιων απολιθωμένων κορμών, αλλά και η άριστη κατάσταση στην οποία διατηρούνται.

Σημαντικότερα από τα ευρήματα κατά την περιήγηση στα ειδικά διαμορφωμένα μονοπάτια είναι:

- ο κατακείμενος κορμός κωνοφόρου δέντρου μήκους 20 μέτρων.
- οι μεγάλοι όρθιοι κορμοί Σεκόιας
- ο μεγαλύτερος όρθιος κορμός απολιθωμένου δέντρου
- δεκάδες άλλοι όρθιοι και κατακείμενοι κορμοί κωνοφόρων δέντρων.

Με μια σειρά από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις έχουν πραγματοποιηθεί έργα συντήρησης, προστασίας και ανάδειξης των απολιθωμένων κορμών. Για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των επισκεπτών στις απολιθωματοφόρες θέσεις, χαράχθηκαν και σημάθηκαν ειδικά μονοπάτια, που κατασκευάστηκαν χωρίς μηχανικά μέσα, ώστε να αποφευχθεί η διατάραξη του φυσικού περιβάλλοντος. Όλα

ΠΑΡΚΟ ΑΠΟΛΙΘΩΜΕΝΟΥ ΔΑΣΟΥΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Είσοδος Γεωπάρκου
- Απολιθωμένοι κορμοί
- Ιστάμενοι απολιθωμένοι κορμοί
- Κατακείμενοι απολιθωμένοι κορμοί
- Ριζικός κόμβος
- Όριο Γεωπάρκου
- Περιπατητικές διαδρομές
- 1η Διαδρομή (1.121μ.)
- 2η Διαδρομή (2.100μ.)
- 3η Διαδρομή (556μ.)

Σε έκταση 286 στρ. στο δρόμο προς τον οικισμό του Σιγρίου, ο επισκέπτης μπορεί να παρατηρήσει τα φυτικά υπολείματα 20 εκατομμυρίων ετών με όλες τις λεπτομέρειες της δομής τους σε άριστη διατήρηση, όπως όταν αυτά ζούσαν. Παράλληλα, οι επισκέπτες ανακαλύπτουν τη σύγχρονη βλάστηση του νησιού, με διάφορα ποώδη και αγρωστώδη, είδη τα οποία έχουν εξαφανιστεί από τη γύρω περιοχή.

ΠΑΡΚΟ ΣΙΓΡΙΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Ιστάμενοι απολιθωμένοι κορμοί
- Θέσεις με απολιθωμένα φύλλα
- Όριο Γεωπάρκου
- Περιπατητική διαδρομή

Σε έκταση 30 στρ. δίπλα στο μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους βρίσκεται ένας σημαντικός "Γεώτοπος", με εξαιρετικής σημασίας και σπανιότητας φυτικά απολιθώματα, ο οποίος παρέχει πληροφορίες για τα ηφαιστειακά πετρώματα και τη γεωλογική εξέλιξη της περιοχής.

Μέσα από την ηφαιστειακή στάχτη, κατά μήκος της κύριας περιπατητικής διαδρομής (343 μ.), ξεπροβάλλουν μοναδικά απολιθωμένα τμήματα ριζών, μαρτυρώντας με τον καλύτερο τρόπο την αυτοχθονία του Απολιθωμένου Δάσους, τμήματα απολιθωμένων οργάνων φυτών και εντοπιστικοί ιστάμενοι απολιθωμένοι κορμοί με μοναδικά χρώματα.

τα κτίσματα, τα τεχνικά έργα και τα μονοπάτια έχουν κατασκευαστεί από πέτρα της περιοχής, ώστε να εντάσσονται αρμονικά στο τοπίο.

Διαδρομές

Μέσα στο Πάρκο έχουν σχεδιαστεί τρεις κυκλικές διαδρομές, που αντιστοιχούν σε θεματικές ενότητες και φέρουν τα ονόματα των δένδρων που κυριαρχούν σε κάθε μια απ'

αυτές. Εάν κανείς ακολουθήσει τις περιπατητικές αυτές διαδρομές, μπορεί να προσεγγίσει όλα τα σημαντικά ευρήματα και να έχει μία πανοραμική άποψη και εποπτεία των ευρημάτων από τα σημεία στάσης και ανάπαυσης (ξύλινα καθιστικά και κιόσκια), που έχουν διαμορφωθεί σε χαρακτηριστικές θέσεις.

Οι διαδρομές έχουν κοινή αφηγηρία το αναψυκτήριο και κοινό το πρώτο τμήμα τους, μήκους 247 μέτρων, που φέρει τον τίτλο

«Ανακαλύπτοντας το Απολιθωμένο Δάσος». Στο εισαγωγικό αυτό τμήμα ο επισκέπτης σχηματίζει μια πρώτη εντύπωση των αντιπροσωπευτικών απολιθωμάτων, που προσδιορίζουν τη σημασία και την αξία του Πάρκου ως φυσικού μνημείου. Εδώ συναντά κανείς αντιπροσωπευτικά ευρήματα του Πάρκου, όπως ο γιγάντιος κατακείμενος κορμός μήκους 20 μέτρων, το κωνοφόρο δένδρο με το χαρακτηριστικό ριζικό σύστημα, ο χαρακτηρισμένος ως δίδυμος κορμός κ.ά. Τα περισσότερα από τα ευρήματα αυτά ανήκουν στην οικογένεια των Πρωτοπευκίδων με τα χαρακτηριστικά έντονα χρώματα και τους ευδιάκριτους αυξητικούς δακτυλίους. Στο τέλος της εισαγωγικής διαδρομής, οι επισκέπτες μπορούν να επιλέξουν μεταξύ των ακόλουθων διαδρομών:

1η Διαδρομή: «Η ιστορία του δάσους των κωνοφόρων»

Οι επισκέπτες κινούνται στο κέντρο του Πάρκου. Η διαδρομή έχει μήκος 1.121 μέτρα και περιλαμβάνει σημαντικά ευρήματα απολιθωμένων κορμών. Εδώ απαντώνται οι σημαντικότερες θέσεις ανασκαφών και ενδιαφέροντα στοιχεία για τη στρωματογραφία των ηφαιστειακών πετρωμάτων.

2η Διαδρομή: «Περπατώντας στο δάσος της Σεκόιας».

Κατά μήκος της διαδρομής, 2.100 μέτρων, εμφανίζονται οι μεγαλύτεροι ιστάμενοι κορμοί, προγονικές μορφές των σύγχρονων γιγάντιων δένδρων Σεκόιας. Εδώ συναντάται ο χαρακτηριστικότερος ιστάμενος απολιθωμένος κορμός του Πάρκου, το σύμβολο του Μνημείου. Διατηρείται σε άριστη κατάσταση και έχει ύψος 4,5 μέτρα και περίμετρο 3,7 μέτρα. Στην ίδια διαδρομή συναντάται ο μεγαλύτερος ιστάμενος κορμός απολιθωμένου δένδρου στην Ευρώπη με ύψος 7.02 μέτρα και περίμετρο 8.58 μέτρα.

3η Διαδρομή: «Περπατώντας στο δάσος των Πρωτοπευκίδων».

Στη διαδρομή αυτή, μήκους 556 μέτρων, μπορεί κανείς να προσεγγίσει συστάδες κωνοφόρων δένδρων της οικογένειας των Πρωτοπευκίδων (προγονικές μορφές των σύγχρονων πεύκων). Εδώ βρίσκεται ο ολότυπος του είδους, δηλαδή τα απολιθώματα από τα οποία προσδιορίστηκε το συγκεκριμένο είδος για πρώτη φορά.

Η πρόσβαση στο Πάρκο Απολιθωμένου Δάσους γίνεται από ασφαλτοστρωμένο δρόμο μήκους 5 κλμ. που αρχίζει από το 83^ο κλμ. της επαρχιακής οδού Μυτιλήνης-Σιγρί-

ου. Το Πάρκο διαθέτει χώρο στάθμευσης. Οι επισκέπτες που θα επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν υπεραστικό λεωφορείο με προορισμό το Σίγρι, θα πρέπει να γνωρίζουν ότι υπάρχει δυνατότητα μετάβασης **μόνο** μέχρι τη διασταύρωση του οδικού άξονα Μυτιλήνης – Σιγρίου με την οδό πρόσβασης στο Πάρκο του Απολιθωμένου Δάσους.

3. Πάρκο Σιγρίου

Καταλαμβάνει χώρο έκτασης 30 στρεμμάτων στη νότια πλευρά του ομώνυμου οικισμού. Μια περιπατητική διαδρομή μήκους 346 μέτρων, συνδέει τις κυριότερες θέσεις των απολιθωμάτων και καλύπτει περιμετρικά τη συγκεκριμένη έκταση. Πρόκειται για έναν εξαιρετικής σημασίας «Γεώτοπο», λόγω της σπανιότητας και της μεγάλης επιστημονικής

αξίας των φυτικών απολιθωμάτων, τα οποία παρέχουν πληροφορίες τόσο για τα ηφαιστειακά πετρώματα όσο και για τη γεωλογική εξέλιξη της περιοχής.

Σημαντικότερο εύρημα του «Γεώτοπου» αποτελούν οι ρίζες των απολιθωμένων δένδρων, που διατηρούνται σε πλήρη ανάπτυξη, αποδεικνύοντας ότι τα δένδρα απολιθώθηκαν στη φυσική τους θέση. Στο Πάρκο Σιγρίου βρέθηκε επίσης κλοστάπητας με πλήθος κλαδίσκων, καρπών και φύλλων κωνοφόρων δένδρων.

Η πρόσβαση στο Πάρκο Σιγρίου γίνεται από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου.

4. Πάρκο Πλάκας Σιγρίου

Βρίσκεται 500 μέτρα νότια του οικισμού Σιγρίου, στον αγροτικό δρόμο που οδηγεί

στην Ερεσό. Έχει έκταση 70 στρέμματα και αποτελείται από δύο τμήματα, το παράκτιο και το κερσαίο, στα οποία έχουν εντοπιστεί περισσότεροι από τριάντα κορμοί κωνοφόρων και αγγειόσπερμων δένδρων. Μεταξύ των ευρημάτων περιλαμβάνεται ιστάμενος απολιθωμένος κορμός, με περίμετρο που φτάνει τα 14,5 μέτρα και εντυπωσιακό ριζικό σύστημα. Στο παράκτιο τμήμα βρίσκεται ο εντυπωσιακός κατακείμενος κορμός κυπαρισσίδας, με μήκος που φτάνει τα 14 μέτρα. Στο Πάρκο Πλάκας έχουν διαμορφωθεί περιπατητικές διαδρομές και κατασκευαστεί πινακίδες ενημέρωσης, κιόσκια ανάπαυσης με εξαιρετική θέα, φυλάκιο και αναψυκτήριο.

Η πρόσβαση στο Πάρκο Πλάκας Σιγρίου είναι δυνατή μέσω της αγροτικής οδού Σιγρίου – Ερεσού με αυτοκίνητο και δίκυκλο ή με πεζοπορία από το Σίγρι (500 μέτρα).

5. Ειδικές διαδρομές πεζοπορίας «Τα μονοπάτια της Λάβας – Διαδρομές περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης».

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας δημιούργησε στη Δυτική Λέσβο ένα δίκτυο διαδρομών περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης με την ονομασία «Τα Μονοπάτια της Λάβας». Οι διαδρομές περιλαμβάνουν ένα κύριο άξονα, που διατρέχει όλη τη Δυτική Λέσβο κατά μήκος του υπάρχοντος οδικού δικτύου και μια σειρά από περιπατητικές διαδρομές ιδιαίτερου γεωλογικού, οικολογικού, πολιτιστικού και αισθητικού ενδιαφέροντος. Οι διαδρομές διατρέχουν εκείνο το τμήμα του νησιού, όπου κατά το παρελθόν εκδηλώθηκε έντονη ηφαιστειακή δραστηριότητα και συνδέουν μεταξύ τους τις σημαντικότερες θέσεις ενδιαφέροντος: τους ηφαιστειακούς γεωτόπους (κρατήρες, φλέβες, δόμους), τα πάρκα του απολιθωμένου δάσους και τις θέσεις παρατήρησης πανίδας και χλωρίδας (πουλιών, θηλαστικών, ερπετών, αμφιβίων και φυτών).

Περιπατητική διαδρομή «Πάρκο Απολιθωμένου Δάσους – Ερεσός – Σίγρι»

Η συγκεκριμένη περιπατητική διαδρομή, μήκους 23 χιλιομέτρων, διασχίζει την περιοχή με τις πιο αξιόλογες συγκεντρώσεις απολιθωμένων δέντρων και συνδέει το Πάρκο Απολιθωμένου Δάσους με τις προστατευόμενες θέσεις Χαμανδρούλα και Σαρακίνα και τα Πάρκα Πλάκας και Σιγρίου.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η φρυγανική και παραποτάμια βλάστηση κατά μήκος της κοιλάδας του ποταμού Τσικλιώντα και τα είδη πουλιών, ερπετών και αμφιβίων. Κατά μήκος της διαδρομής, ανά 500 μέτρα, συναντά κανείς πασσάλους σήμανσης και ενημερωτικές πινακίδες που έχουν τοποθετηθεί στις σημαντικότερες θέσεις ενδιαφέροντος (π.χ. ηφαιστειακές δομές).

Η αφετηρία της περιπατητικής διαδρομής βρίσκεται στο Πάρκο Απολιθωμένου Δάσους. Η πρόσβαση στο Πάρκο είναι δυνατή με όλα τα μεταφορικά μέσα.

Περιπατητική διαδρομή «Γαβαθάς – Λυγερή (Λιώτα) – Λάψαρνα»

Πρόκειται για παραλιακή διαδρομή μήκους 7,4 κλμ. Οι θέσεις ενδιαφέροντος, που έχουν σημανθεί κατάλληλα, αναδεικνύουν τα ιδιαίτερα γεωλογικά, γεωμορφολογικά και φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής. Αναφορά επίσης γίνεται και στον αρχαίο μύθο, σύμφωνα με τον οποίο στην περιοχή Ορφίκια των Λαψάρνων εκβράστηκε το κεφάλι και η λύρα του Ορφέα. Στην ίδια περιοχή, βρίσκεται και το σπήλαιο «Σπήλιος» που λειτουργούσε ως

μαντείο κατά την αρχαιότητα.

Η πρόσβαση στην αφετηρία της περιπατητικής διαδρομής στο Γαβαθά είναι δυνατή με όλα τα μεταφορικά μέσα. Οι επισκέπτες όμως, που θα επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν υπεραστικό λεωφορείο με προορισμό το Σίγρι ή την Άντισσα, θα πρέπει να γνωρίζουν ότι υπάρχει δυνατότητα μετάβασης μόνο μέχρι τη διασταύρωση του οδικού άξονα Καλλονής – Άντισσας – Σιγρίου με το οδικό δίκτυο για Γαβαθά.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου
81112 ΣΙΓΡΙ Τηλ. - Φαξ: 22530 54434

• **Ωράριο Λειτουργίας Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Ν. Λέσβου:**

Χειμερινή περίοδος: 8:30 - 16:30 (Δευτέρα κλειστό)

Θερινή περίοδος: 8:30 - 20:30 (Καθημερινά)

• **Ωράριο Λειτουργίας Πάρκου Απολιθωμένου Δάσους:**

8:30 - 20:30 (Καθημερινά)

Κέντρο Πληροφόρησης Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου

Κουντουριώτου 47Α

81100 Μυτιλήνη

Τηλ. - Φαξ: 22510 47033

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: lesvospf@otenet.gr

Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.petrifiedforest.gr

